

BESTUUR IN DE NV

Bestuur in de NV

Sarah DE GEYTER, Ingrid DE POORTER
en Emmanuel LEROUX

Antwerpen – Gent – Cambridge

Bibliotheek Venootschaps- en Financieel Recht

Onder de redactie van:

Prof. Dr. Hans De Wulf

Prof. Dr. Philippe Ernst

Prof. Dr. Alain François

Prof. Dr. Frank Hellemans

Prof. Dr. Robby Houben

Prof. Dr. Michel Tison

Bestuur in de NV

Sarah De Geyter, Ingrid De Poorter en Emmanuel Leroux

© 2022 Lefebvre Sarrut Belgium NV

Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1207-3

D/2022/7849/128

NUR 827

Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV

Lay-out: Crius Group, Hulshout

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

**REEDS VERSCHENEN IN DE BIBLIOTHEEK VENNOOTSCHAPS-
EN FINANCIËEL RECHT**

- Koenraad AERTS, *Taken en aansprakelijkheden van de commissarissen en bedrijfsrevisoren*, 2002, 212 blz.
- David NAPOLITANO, *De Publieke vennootschap*, 2003, 324 blz.
- Koen SELLESLAGS, *Inbreng en overdracht van bedrijfstak en algemeenheid*, 2004, 232 blz.
- Koen TROCH, *Ondernemingsfinanciering bij de overname van vennootschappen. Een praktische commentaar op artikel 629 Wetboek van Vennootschappen*, 2004, 137 blz.
- Denis-Bruno FLOOR, *Tijdelijke handelsvennootschappen*, 2007, 314 blz.
- Yvette VERLEISDONK, Elke JANSSENS en Margaretha WILKENHUYSEN, *Due diligence*, 2007, 179 blz.
- Rutger VAN BOVEN, *De Belgische Stichting*, 2011, 250 blz.
- Yvette VERLEISDONK, Elke JANSSENS en Margaretha WILKENHUYSEN, *Due Diligence*, Tweede herwerkte editie, 2011, 182 blz.
- Koen TROCH, *Ondernemingsfinanciering bij de overname van vennootschappen*, 2011, 204 blz.
- Joke PATTYN, *Aandeelhoudersovereenkomsten. Overdrachtsbeperkingen en stem-afspraken in een niet-publieke NV*, 2012, 202 blz.
- Sarah DE GEYTER, Ingrid DE POORTER, Emmanuel LEROUX, *Delegatie en taakverdeling in de NV*, 2016, 249 blz.
- Benjamin GILLARD, *Misbruik van vennootschapsgoederen*, 2017, 460 blz.
- Esther GOLDSCHMIDT, *Aandeelhoudersaansprakelijkheid*, 2018, 348 blz.
- Mark DELANOTE, Patrick WAETERINCKX, *Cryptomunten juridisch ontsloten*, 2020, 180 blz.
- Koenraad AERTS, *Taken en aansprakelijkheden van commissarissen en bedrijfsrevisoren* (tweede editie), 2020, 251 blz.
- Rutger VAN BOVEN, *De Belgische stichting* (tweede editie), 2020, 313 blz.

TEN GELEIDE

Dit boek is een herwerking van het boek dat dezelfde auteurs in 2016 uitbrachten onder de titel Delegatie en taakverdeling in de NV. De hervormingen vervat in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen ingevoerd door de wet van 29 maart 2019 (WVV) noopten tot een grondige update. De wijzigingen die het WVV aanbracht aan de regels inzake het bestuur waren meteen ook de meest opvallende wat betreft de naamloze vennootschappen.

In de bestuursorganen van de grotere naamloze vennootschap laat de nood aan bevoegdheidsdelegatie en taakverdeling zich steeds meer voelen. Daar waar bijvoorbeeld de monistische raad van bestuur in theorie over de meest uitgebreide bevoegdheid beschikt (art. 7:93 WVV) blijkt dit in de praktijk niet werkbaar omwille van de hoge werklast. De raad van bestuur kan zich niet meer inlaten met operationele beslissingen of met de dagelijkse gang van zaken. Onder invloed van de corporate governance-aanbevelingen is de taak van de raad van bestuur teruggebracht tot de essentie: het bepalen van het algemeen beleid, het toezien op de uitvoering hiervan door het management, de informatie aan de aandeelhouders en het verrichten van een aantal specifieke voorbehouden taken. Bevoegdheidsdelegaties kaderen ook in dit goed bestuur. Een degelijke delegatie van beslissingsbevoegdheid en vertegenwoordigingsmacht of -bevoegdheid, moet de raad van bestuur toelaten zich volop te concentreren op zijn kerntaken. Tot voor kort kon de raad van bestuur ook het operationele bestuur op algemene wijze delegeren aan een directiecomité. Onder het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen is dit niet langer mogelijk, maar wordt de mogelijkheid voorzien om een dual bestuur te installeren met een raad van toezicht (art. 7:105 WVV) en een directieraad (art. 7:107 WVV). We zullen verder toelichten op welke punten het nieuwe duale model waarin de wetgever voorzag fundamenteel theoretisch verschillend is. Vermits het duale systeem niet langer neerkomt op een delegatie door het ene bestuursorgaan aan het andere, leek het ook passend om de titel van dit boek te wijzigen.

Taakverdeling binnen de bestuursorganen moet eveneens bijdragen tot een efficiëntere besluitvorming. Adviserende comités in de raad van bestuur of de raad van toezicht bereiden de beslissingen voor die vervolgens door de voltallige raad worden genomen. Het auditcomité en het remuneratiecomité kregen een wettelijke regeling in genoteerde naamloze vennootschappen, maar worden ook steeds vaker ingevoerd in niet-beursgenoteerde vennootschappen. Verder kan de raad

van bestuur of de raad van toezicht *ad hoc* adviserende comités invoeren, met allerhande namen zoals corporate governance-comité, financieel comité, risk-comité, investeringscomité, wetenschappelijk comité, of zelfs strategisch comité. Deze comités hebben dus geen zelfstandige beslissingsbevoegdheid (uitgezonderd het auditcomité in één geval) en spelen in essentie een voorbereidende rol.

Bevoegdheidsdelegatie en interne taakverdeling doen vragen rijzen over de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan als college, niet in het minst nu het Wetboek van vennootschappen en verenigingen een algemene hoofdelijkheidsregel invoerde. De wijze waarop de raad van bestuur, dan wel de raad van toezicht, toezicht moet uitoefenen op het operationele bestuur of hoe de niet-uitvoerende bestuurders toezicht moeten uitoefenen op de leden van de comités in de raad van bestuur of de raad van toezicht, werd nauwelijks wettelijk geregeld. Corporate governance-aanbevelingen vormen hier opnieuw een aanknopingspunt, net zoals de recente aanbevelingen inzake risicomanagement en de rechtspraak. Ook het vraagstuk over de aansprakelijkheid van de bestuurders werd nog niet opgelost. Wat als de raad van bestuur of de raad van toezicht beslist op basis van een foutief advies van een adviserend comité? Kunnen de niet-uitvoerende bestuurders hun aansprakelijkheid ontlopen? Worden de gespecialiseerde leden van het auditcomité of het remuneratiecomité per definitie strenger beoordeeld?

In de volgende delen van dit boek worden achtereenvolgens de verdeling van de bestuursbevoegdheid, de interne taakverdeling, het toezicht en de aansprakelijkheid behandeld. De persoonlijke standpunten hierin vertolkt zijn telkens die van de individuele betrokken auteur.

INHOUD

Ten geleide	vii
DEEL I.	
VERDELING VAN BESTUURSBEVOEGDHEDEN IN DE NAAM- LOZE VENNOOTSCHAP	
Emmanuel LEROUX	1
Inleiding	3
Hoofdstuk I.	
De bevoegdhedsverdeling beslist in de statuten: het duale bestuur	5
Afdeling 1. Situering en krachtlijnen	6
§ 1. Een statutaire keuze	6
§ 2. Bevoegdheidsverdeling en geen delegatie van bevoegdheden	6
§ 3. Geen dubbele hoedanigheid	7
Afdeling 2. De raad van toezicht	8
§ 1. Beslissingsbevoegdheid	8
A. Algemeen beleid en strategie	8
B. Toezicht	9
C. Wettelijk voorbehouden bevoegdheden	11
§ 2. Vertegenwoordigingsmacht	11
A. Algemeen	11
B. Het bijzondere vertegenwoordigingsorgaan van artikel 7:109, § 2, eerste lid, tweedezin WVV	13
§ 3. Werking	13
A. Een collegiaal orgaan	13
B. Aantal leden	13
C. Belangenconflicten	14
1. Belangenconflictprocedure bij persoonlijke belangen- conflicten van de leden van de raad van toezicht	14
2. Belangenconflicten met verbonden partijen	14
D. Notulering	14
§ 4. Het statuut van de leden van de raad van toezicht	15
A. Kwalificatie van de contractuele verhouding met de vennootschap ..	15
B. Benoeming en ontslag	16

1. Benoeming.....	16
2. Duurtijd van het mandaat	16
3. Einde van het mandaat	17
4. Openbaarmaking / tegenwerpelijkheid	18
C. Hoedanigheid.....	18
1. Al dan niet aandeelhouder	18
2. Zelfstandige.....	19
3. Het lid van de raad van toezicht-rechtspersoon	19
4. Geen beroepsverbod	20
§ 5. Bezoldiging / vergoeding	20
A. Algemeen.....	20
B. Bezoldiging in genoteerde vennootschappen	21
Afdeling 3. De directieraad	21
§ 1. Beslissingsbevoegdheid	21
§ 2. Vertegenwoordigingsmacht.....	22
§ 3. Werking.....	22
A. Een collegiaal orgaan.....	22
B. Aantal leden	23
C. Belangenconflicten	23
D. Notulering en rapportering	23
§ 4. Het statuut van de leden van de directieraad	24
A. Kwalificatie van de contractuele verhouding met de vennootschap ..	24
B. Benoeming en ontslag.....	25
1. Benoeming.....	25
2. Duurtijd van het mandaat	25
3. Einde van het mandaat	25
4. Openbaarmaking / tegenwerpelijkheid	26
C. Hoedanigheid.....	27
1. Al dan niet aandeelhouder	27
2. Zelfstandige.....	27
3. Het lid van de directieraad-rechtspersoon	28
4. Geen beroepsverbod	28
§ 5. Bezoldiging / vergoeding	29
A. Algemeen.....	29
B. Bezoldiging in genoteerde vennootschappen	29
Hoofdstuk II.	
Het organa van dagelijks bestuur	31
Afdeling 1. Terminologie	31
§ 1. Dagelijks bestuurder – orgaan van dagelijks bestuur	32
§ 2. Gedelegeerd bestuurder	32

§ 3. Algemeen directeur – directeur-generaal	34
§ 4. CEO	34
Afdeling 2. Kwalificatie van de contractuele verhouding met de vennootschap ..	36
§ 1. Algemeen	36
§ 2. De dagelijks bestuurder is een orgaan van de vennootschap	37
§ 3. <i>Intuitu personae</i> -karakter van het mandaat	39
Afdeling 3. Benoeming en ontslag	40
§ 1. Bevoegdheid tot benoeming	40
§ 2. Duur en beëindiging van het mandaat	41
A. Beëindiging van het mandaat door de dagelijks bestuurder	41
B. Beëindiging van het mandaat van de dagelijks bestuurder door de vennootschap	41
C. Overige beëindigingsgronden	43
D. Openbaarmaking – tegenwerpelijkheid	43
Afdeling 4. Hoedanighedsvoorwaarden	44
§ 1. Bestuurder of niet, al dan niet aandeelhouder	44
§ 2. Zelfstandige of werknemer	45
A. De dagelijks bestuurder-werknemer	45
B. De dagelijks bestuurder-zelfstandige	46
§ 3. De dagelijks bestuurder-rechtspersoon	47
§ 4. Geen beroepsverbod	48
Afdeling 5. Bezoldiging/vergoeding	48
§ 1. Bezoldigd karakter van het mandaat van de dagelijks bestuurder	48
§ 2. Specifieke remuneratieregels in de genoteerde vennootschappen	50
A. Transparantie omtrent de remuneratie	50
B. Structuur van de remuneratie	51
C. Maximaal bedrag van de vertrekvergoeding	52
Afdeling 6. Bevoegdheden	52
§ 1. Bevoegdheidsomschrijving	52
A. Een wettelijk verankerde definitie	52
B. Uitwerking	53
1. Beoordeling <i>in concreto</i> van de dagelijkse noden van de vennootschap	53
2. Bevoegdheden vs. opdracht	55
C. Voorbeelden uit de rechtspraak	56
1. Arbeidsrecht	56
2. Handelstransacties	57
3. Beslissing tot instellen van gerechtelijke procedures	59
a) Het subjectieve contentieux	59
b) Het objectieve contentieux	61
4. Vertegenwoordiging van de rechtspersoon in rechte	63
5. Passieve vertegenwoordiging van de vennootschap	64

§ 2. Beslissingsbevoegdheid vs. vertegenwoordigingsmacht	65
A. Het Prokura-systeem	65
B. Enkele nuances inzake de vertegenwoordigingsproblematiek	68
1. Niet elke derde kan de onbevoegdheid van de vertegenwoordiger zomaar inroepen	68
2. Bijzondere volmachten	69
3. Schijnvertegenwoordiging	69
4. Bekrachtiging	70
C. De gedelegeerd bestuurder	71
D. Voorwerpoverschrijdende handelingen van de dagelijks bestuurder	73
§ 3. De praktijk: een interne definitie van dagelijks bestuur?	74
Afdeling 7. Werking	75
§ 1. Concurrentiële bevoegdheidsuitoefening	75
§ 2. Meerdere dagelijks bestuurders	76
§ 3. Bewijs van de beslissingen van dagelijks bestuur	76
§ 4. Belangenconflicten	76
A. Belangenconflictprocedure voor de persoonlijke belangen van de dagelijks bestuurder	76
B. Belangenconflicten met verbonden partijen (art. 7:97, resp. art. 7:116 WVV)	80
Hoofdstuk III.	
Het directiecomité – een uitdovend regime	81
Hoofdstuk IV.	
Bijzondere delegaties	83
Afdeling 1. Bevoegdheid tot verlenen van bijzondere volmachten	83
Afdeling 2. Wie kan optreden als lasthebber?	84
Afdeling 3. Bevoegdheden van de lasthebber	84
§ 1. Enkel bijzondere delegaties	85
A. Definitie	85
B. Interpretatie	86
§ 2. Bevoegdheden die niet kunnen worden gedelegeerd	87
§ 3. Tegenwerpelijkheid van de bevoegdheidsafbakening	87
Afdeling 4. De praktijk van interne delegatiehandleidingen (over de hele (multinationale) groep heen)	88
§ 1. Rechtsgeldigheid	88
§ 2. Praktische werking	90
A. Meerzijdige rechtshandelingen	90
B. Eenzijdige rechtshandelingen	91
C. Rol van de organen van de vennootschap	92

DEEL II.	
COMITÉS IN DE RAAD VAN BESTUUR	
Ingrid DE POORTER	95
Hoofdstuk I.	
Het belang tot het oprichten van bijzondere comités binnen de raad van bestuur	97
Hoofdstuk II.	
Juridische grondslag	101
Hoofdstuk III.	
Algemene Principes	107
Hoofdstuk IV.	
Auditcomité	111
Afdeling 1. Inleiding	111
Afdeling 2. Toepassingsgebied	113
§ 1. Genoteerde vennootschappen	113
§ 2. Kleine en middelgrote vennootschappen zijn vrijgesteld	114
§ 3. Financiële instellingen	115
Afdeling 3. Samenstelling	115
Afdeling 4. Taken en bevoegdheden	117
§ 1. In kennis stellen van het resultaat van de wettelijke controle van de jaarrekening	119
§ 2. Monitoring van het financiële verslaggevingsproces	120
§ 3. Monitoring van de doeltreffendheid van het interne controlesysteem en risicobeheerssysteem	122
A. Inleiding	122
B. Definitie interne controle en risicobeheer	123
C. Monitoringrol van het auditcomité	127
D. Toezicht op interne audit	128
§ 4. Monitoring van de wettelijke controle van de jaarrekening	129
§ 5. Monitoring van de onafhankelijkheid van de commissaris	131
§ 6. Formuleren van aanbevelingen wat betreft de benoeming van de commissaris	135
Afdeling 5. De werking	136
Afdeling 6. De relatie tussen het auditcomité en andere organen van de vennootschap	137

Hoofdstuk V.

Remuneratiecomité	141
Afdeling 1. Inleiding	141
Afdeling 2. Toepassingsgebied.....	142
Afdeling 3. Samenstelling.....	144
Afdeling 4. Taken en bevoegdheden.....	147
§ 1. Voorstellen formuleren betreffende het remuneratiebeleid van bestuurders, de personen belast met de leiding en de personen belast met het dagelijks bestuur	148
§ 2. Voorstellen formuleren over individuele remuneratie van bestuurders, de andere personen belast met de leiding en de personen belast met het dagelijks bestuur	149
§ 3. Voorbereiden van het remuneratieverslag als deel van het jaarverslag ..	149
§ 4. Toelichting geven bij het remuneratieverslag op de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders.....	151
Afdeling 5. De werking	151
Afdeling 6. De relatie tussen het remuneratiecomité en andere organen van de vennootschap.....	152

Hoofdstuk VI.

Benoemingscomité	155
Afdeling 1. Inleiding	155
Afdeling 2. Toepassingsgebied.....	155
Afdeling 3. Samenstelling.....	157
Afdeling 4. Taken en bevoegdheden.....	158
Afdeling 5. De werking	158

Hoofdstuk VII.

Overige adviserende comités	161
--	-----

DEEL III.**DE TOEZICHTSTAAK VAN HET BESTUURSORGAAN**

Sarah DE GEYTER.....	165
----------------------	-----

Hoofdstuk I.

Inleiding	167
------------------------	-----

Hoofdstuk II.

Beperkte wettelijke omschrijving van toezicht	171
--	-----

Hoofdstuk III.

Verschillende vormen van toezicht	173
Afdeling 1. Bepalen en opvolgen van de algemene strategie.....	173
Afdeling 2. Verlenen van advies	174
Afdeling 3. Toestemmingsvoorbehoud	174
Afdeling 4. Evocatierecht	176
Afdeling 5. Aansprakelijkheidsvordering	176
Afdeling 6. Ontslag	177

Hoofdstuk IV.

Het toezicht inhoudelijk: van interne controle naar ondernemingsrisicomagement.....	179
Afdeling 1. Inleiding	179
Afdeling 2. De begrippen ondernemingsrisico en ondernemingsrisicomagement	180
Afdeling 3. Voorbeeld van een raamwerk voor ondernemingsrisicomagement: COSO ERM-raamwerk	181
Afdeling 4. Ondernemingsrisicomagement in het Belgisch vennootschapsrecht	187
§ 1. Ondernemingsrisicomagement in het jaarverslag.....	188
§ 2. Verslaggeving door de directieraad aan de raad van toezicht in de NV met dual bestuur	192
§ 3. Het auditcomité	193
§ 4. Regels inzake de bewaking van de continuïteit	193
A. Verantwoording van de toegepaste waarderingsregels bij aanhoudende verliezen	193
B. Maatregelen om de continuïteit gedurende redelijke termijn te vrijwaren	194
C. De alarmbelprocedure	196
§ 5. Besluit	199

Hoofdstuk V.

De toezichtstaak van het bestuursorgaan in de rechtspraak	201
Afdeling 1. Toezicht als actieve verplichting	201
Afdeling 2. Verplichting voor niet-uitvoerende bestuurders om zichzelf te informeren	206
Afdeling 3. Verplichting om een informatie- en verslaggevingssysteem te installeren	208
Afdeling 4. Besluit	211

DEEL IV.**BESTUURSMODELEN EN AANSPRAKELIJKHED**

Sarah DE GEYTER	213
-----------------------	-----

Hoofdstuk I.

Inleiding	215
-----------------	-----

Hoofdstuk II.

Algemeen overzicht van de recente wijzigingen van de regels inzake bestuurdersaansprakelijkheid	217
---	-----

Afdeling 1. Het personele toepassingsgebied van de aansprakelijkheidsgronden	217
--	-----

Afdeling 2. Overzicht van de voornaamste aansprakelijkheidsgronden	221
--	-----

§ 1. De aansprakelijkheid voor gewone of loutere bestuursfouten	221
---	-----

§ 2. Aansprakelijkheid voor schending van bepalingen van het wetboek of van de statuten	221
---	-----

§ 3. Aansprakelijkheid wegens onrechtmatig financieel voordeel na toepassing van de belangenconflictenprocedure	222
---	-----

§ 4. Aansprakelijkheid na faillissement	223
---	-----

Afdeling 3. Marginale toetsing	225
--------------------------------------	-----

Afdeling 4. Hoofdelijke aansprakelijkheid	226
---	-----

§ 1. Hoofdelijke aansprakelijkheid van de leden van het collegiale bestuursorgaan	226
---	-----

§ 2. Hoofdelijke aansprakelijkheid wegens overtredingen van het wetboek of de statuten zelfs als er geen college is	227
---	-----

§ 3. Ontheffing van hoofdelijke aansprakelijkheid	227
---	-----

Afdeling 5. Aansprakelijkheidsbeperking	227
---	-----

Afdeling 6. Besluit	231
---------------------------	-----

Hoofdstuk III.

Aansprakelijkheid bij bevoegdheidsdelegatie door een monistische raad van bestuur	233
--	-----

Afdeling 1. Inleiding	233
-----------------------------	-----

Afdeling 2. Aansprakelijkheid van de bestuurders die bevoegdheden hebben gedelegeerd	234
--	-----

§ 1. Zorgvuldige bevoegdheidsdelegatie als feitelijk verweer tegen een aansprakelijkheidsvordering	234
--	-----

§ 2. Aansprakelijkheid van de bestuurders voor selectie, bijstand en toezicht	238
---	-----

A. Selectie van een bekwame gedelegeerde	238
--	-----

B. Bijstand aan de gedelegeerde	239
---------------------------------------	-----

C. Toezicht op de gedelegeerde	240
Afdeling 3. Aansprakelijkheid van de gedelegeerde	242
§ 1. Wie stelt de aansprakelijkheidsvordering in?	242
§ 2. Aansprakelijkheidsgronden	242
A. Orgaan van dagelijks bestuur	242
B. Directiecomité	243
C. Bijzondere gevormachtigde	245
§ 3. Kwijting	245
§ 4. Verjaring	245
 Hoofdstuk IV.	
Aansprakelijkheid in geval van dual bestuur	247
Afdeling 1. Aansprakelijkheidsverdeling tussen de raad van toezicht en de directieraad	247
§ 1. Onderscheiden bevoegdheden, onderscheiden aansprakelijkheden ..	247
§ 2. Aansprakelijkheidsgronden, aansprakelijkheidsvordering en kwijting	248
Afdeling 2. Aansprakelijkheid bij bevoegdheidsdelegatie door de directieraad	249
 Hoofdstuk V.	
Aansprakelijkheid in geval van interne taakverdeling	251
Afdeling 1. Principe: collegiale besluitvorming leidt tot collectieve aansprakelijkheid	251
Afdeling 2. Mogelijkheid tot differentiatie op het vlak van aansprakelijkheid?	252
§ 1. De aansprakelijkheid van de bestuurders die zich hebben gebaseerd op het advies van anderen	252
§ 2. De aansprakelijkheid van de ‘gespecialiseerde’ bestuurders	255
Afdeling 3. Besluit	257
<i>Bibliografie</i>	259

